

PAMIĄTKI HISTORYCZNE I PATRIOTYCZNE

- 520. [Książę Józef Poniatowski]** – Gwiazda Krzyża Wielkiego Orderu Virtuti Militari księcia Józefa Poniatowskiego. 1809 r. 45 000,-

Haft, aplikacja; 8,0 x 8,0 cm

Oferowana Gwiazda pochodzi z zespołu pamiątek po księciu Józefie Poniatowskim (1763-1813), odziedziczonych przez jego siostrę Marię Teresę z Poniatowskich Tyszkiewiczową (1761-1831), żonę od 1778 r. Wincentego hr. Tyszkiewicza (1757-1826). Po jej bezpotomnej śmierci część spadku o charakterze osobistym przeszła na Tyszkiewiczów, wśród których znajdowało się wielu wybitnych kolekcjonerów, twórców zbiorów w Łohojsku, Birzacz, Czerwonym Dworze i Zatoczcu. Ostatnią właścicielką Gwiazdy Orderu Virtuti Militari była Maria Teresa Tyszkiewiczowa (1906-1992), artystka malarka, profesor ASP w Łodzi, żona od 1933 r. Stanisława hr. Tyszkiewicza (1896-1954).

W Skarbcu katedralnym na Wawelu znajdują się miniatury orderów księcia Józefa, a wśród nich Krzyż Virtuti Militari, ofiarowane w 1818 r. przez Annę z Tyszkiewiczów Dunin-Wąsowiczową (zm. 1866), córkę Ludwika Tyszkiewicza (zm. 1808 r.), hetmana w. litewskiego, marszałka w. lit. i Konstancji Poniatowskiej (1759-1830), córki Kazimierza (1721-1800), „księcia podkomorzego”, najstarszego brata króla Stanisława Augusta. Fakt ten potwierdza zainteresowanie Tyszkiewiczów pamiątkami po księciu Józefie, z którym byli dwukrotnie spowinowaceni.

Order Virtuti Militari, ustanowiony 22 czerwca 1792 r. przez króla Stanisława Augusta, został przywrócony 26 grudnia 1807 r. dekretem króla saskiego i księcia warszawskiego Fryderyka Augusta. Klasę I Orderu, zwaną „Wielką Wstęgą”, otrzymał książę Józef Poniatowski (22 lutego 1809 r.) oraz marszałek Francji Louis Nicolas Davout (22 marca 1809 r.). Wielką Wstęgę posiadał też Fryderyk August jako wielki mistrz Orderu.

Jak wskazują garnitury orderów Złotego Runa i Orła Białego, zachowane w Grüne Gewölbe w Dreźnie, współcześni traktowali ordery jako swoistą biżuterię, do czego przyczyniły się ordery i medaliony noszone przez kobiety. Również książę Józef miał kilka Gwiazd Orderu Virtuti Militari, różniących się wielkością i wykonaniem (Paryż, Dreżno). I tak zachowały się po Nim trzy Gwiazdy VM: w Muzeum Czartoryskich i Muzeum Hutten-Czapskich w Krakowie oraz prezentowana ze zbiorów Tyszkiewiczów. Wskazówką datującą te obiekty jest dewiza: Rex et Patria, która na skutek interwencji cesarza Aleksandra I zastąpiła po 1809 r. znak Pogoni, wprowadzony przez króla Stanisława Augusta na rewersie Krzyża. Zarówno Gwiazda Hutten-Czapskich, jak i Tyszkiewiczów, nie posiada dewizy Rex et Patria, co przemawia za ich wcześniejszym pochodzeniem w stosunku do Gwiazdy Czartoryskich (z powyższą dewizą). Potwierdza to jeden z nielicznych, powstałych za życia bohatera portretów, autorstwa Heinricha Schmidta (1740-1821), datowany 1812 (Lipsk, Stadt Museum). Na mundurze księcia widzimy Gwiazdę bez dewizy Rex et Patria, zapewne częściej noszoną od jej lojalistycznej wersji. Etui z początku XX w. Stan zachowania bardzo dobry. **Wielka rzadkość.**

Lit.: S. Łoza, Order Virtuti Militari, Warszawa 1920; H. Sadowski. Ordery i oznaki zaszczytne w Polsce. Warszawa 1904.

(Patrz tablica XXXI)

- 521. [Jan Henryk Dąbrowski]** – Tłok pieczętny do laku z herbem własnym rodziny Dąbrowskich. XVIII/XIX w. 8000,-

Brąz; tłok 2,1 x 1,7 cm, wys. z rączką 2,8 cm.

Wyrity w brązie herb „Panna z trąbami” używany jako herb własny przez pochodzącą z Prus senatorską rodzinę Dąbrowskich. Cechy stylowe pieczęci, tarcza tzw. francuska i mała ilość panopliów –

wskazują na klasycyzm z przełomu XVIII/XIX w. Panoplia czyli sztandary, armaty, szable, bębny, na pieczęciach używane były przez osoby wojskowe. W drugiej poł. XVIII w. rodzina Dąbrowskich była bardzo mała liczebnie. Pod koniec XVIII w. żył Jan H. Dąbrowski (1755-1818), właściciel Winnej Góry w Wielkopolsce oraz jego syn Jan Michał (1783-1827), późniejszy gen. armii ks. warszawskiego. Ponieważ oferowany tłok znalazł się w kolekcji obiektów po prawnuku gen. J. H. Dąbrowskiego – Henryku hr. Mańkowskim z Winnej Góry, pochodzącym po córce generała, a jego najstarszy syn, gen. Jan Michał Dąbrowski, nie odziedziczył majątku ani pamiątek osobistych po ojcu, można uważać, że oferowana pieczęć należała do jednej z wielu prywatnych pieczęci gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, służących do zamykania korespondencji i pieczętowania dokumentów. Do 1939 roku w pałacu w Winnej Górze przechowywano archiwum J. H. Dąbrowskiego oraz jego osobiste pamiątki. Ślady korozji, patyna, stan dobry.

(Patrz tablica XXX)

- 522. [Tadeusz Kościuszko]** – Główka fajki z wizerunkiem Naczelnika. Niemcy, po 1837 r. 2500,-

Porcelana malowana naszkliwnie na podkładzie kalkowym; długość 8,0 cm, średnica główki 3,0 cm. Główka fajki dekorowana malowaną sceną wzorowaną na popularnym ówczesnie portrecie Kościuszki, autorstwa francuskiego malarza batalisty oraz cenionego litografa Victora Adama (1801-1866). Przedstawienie ukazujące Naczelnika podczas bitwy pod Maciejowicami, na padającym koniu, było wielokrotnie kopiowane, w różnych technikach (patrz zbiory BN, t. 2, poz. 2518, 2542). Poniżej portretu malowany napis: „Thaddäus Kosciusko (!)”. Malowane dekoracje fajek stanowiły wyraz zainteresowań właściciela – od czasów wojen napoleońskich pojawiały się wśród nich tematy polityczne oraz odwołania do aktualnych wydarzeń. Fajka z portretem Kościuszki może być dowodem solidarności właściciela z narodem polskim po upadku powstania listopadowego (patrz: Solidarność 1830, katalog wystawy na Zamku Królewskim w Warszawie 2005, s. 308, poz. V63, V64, ilustr.). W części dolnej okucie metalowe. Pęknięcia główki, przetarcia złocenia, ślady patyny na okuciu. **Rzadkie.**

(Patrz tablica XXX)

- 523. [Józef Chłopicki]** – Fajka z portretem generała. Niemcy lub Francja, ok. poł. XIX w. 2800,-

Główka porcelanowa, malowana naszkliwnie na podkładzie z kalkomanii, okucia metalowe; długość 11,5 cm, średnica 3,7 cm; cybuch drewniany z okuciami metalowymi, ozdobami z rogu oraz przegubem sznurkowym; długość około 60,0 cm

Na główce ujęty w złotą ramkę portret generała Józefa Chłopickiego (1771-1854), dyktatora powstania listopadowego, w kurtce mundurowej, z krzyżem Virtuti Militari i Legią Honorową. Poniżej napis: „General Chlopicki”. Drobne przetarcia złocień, poza tym stan dobry.

(Patrz ilustracja na stronie następczej)

- 524. [Królestwo Polskie]** – Pokrywa ładownicy oficera jazdy. 1815-1831 r. 2800,-

Mosiądz, skóra; 8,5 cm x 16,0 cm

Na pokrywie nałożony Orzełek z czasów Królestwa Kongresowego. Ładownice, stosowane od XVI w., poza rolą użytkową (jako pojemnik na patrony) pełniły dawniej rolę ozdobną oraz jako element identyfikacyjny oddziału. Oferowany fragment ładownicy pochodzi z czasów Królestwa Kongresowego, kiedy po kongresie wiedeńskim postanowiono o utrzymaniu wojska polskiego. W okresie tym po raz pierwszy Orzeł stał się obowiązkowym, powszechnym elementem umundurowania. Kres istnienia wojska polskiego przyniosła klęska powstania listopadowego. Drobne otarcia okuć i uszkodzenia skóry, stan dobry. **Rzadkie.**

(Patrz tablica XXXI)

PAMIĄTKI POWSTANIA STYCZNIOWEGO

- 525. [Powstanie styczniowe]** – Sygnet. Polska, ok. 1864 r. 1200,-

Srebro; średnica 2,2 cm

Pierścień z dekoracją sztancowaną oraz rytą. W polu oczka dwa skrzyżowane miecze przecinające kajdany, pomiędzy którymi data „1864” oraz napis: „Ojczyźnie nadzieja”. Na obręczce dekoracja z wici



523. Fajka z portretem
Józefa Chłopickiego. Poł. XIX w.



529. Broszka z symbolami Wiary, Nadziei i Miłości.
II poł. XIX w.



525. Sygnet z powstania styczniowego. Ok. 1864.

roślinnej oraz napis: „Modlitwa Bogu”. Od wewnątrz ryte inicjały „H. Z.” oraz „VI. p”. Według informacji właściciela – kolekcjonera sygnet należał do jednego z powstańców styczniowych z tzw. kompanii brodnickiej, którą utworzono w lutym 1864 r. na terenie Prus, a która kierowana przez płk. Edmunda Calliera miała pomóc dogorywającemu powstaniu i odmienić losy walk. Wielka wyprawa w Płockie, w której miało wziąć udział 1200 doskonale uzbrojonych ochotników, nie doszła jednak do skutku w wyniku wewnętrznych intryg i aresztowania ważniejszych dowódców. Do walki ruszyły jedynie nieliczne oddziały najbardziej oddanych ojczyźnie powstańców, które na wzór „Żuawów śmierci” miały walczyć aż do zwycięstwa lub śmierci. Pomimo swojego męstwa i woli walki nie były już jednak w stanie odmienić losów powstania. Sygnet został znaleziony w woj. płockim, gdzie resztki powstańców walczyły aż do jesieni 1864 r. Ślady patyny, drobne uszkodzenia.
(Patrz ilustracja)

526. [Powstanie styczniowe] – Kokarda narodowa. XIX w.

2000,-

Tkanina biało-czerwona (rozeta o średnicy 4,5 cm), z wpiętą broszką (srebro próby 13)
Orzełek w formie zgodnej z przepisami mundurowymi Rządu Narodowego – mały, bez tarczy, zamontowany na biało-czerwonej kokardzie (układ taki – czerwień w środku – typowy jest właśnie dla okresu powstania styczniowego). Odznakę taką przypinano z lewego boku czapki. Kokarda w takiej formie stała się jednym z symboli powstania styczniowego. Moment przypięcia kokardy do konfederatki uwiecznił m.in. Artur Grottger na słynnym obrazie „Pożegnanie” (1865-1866, w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie). Zabrudzenia tkaniny, czerwień lekko wyblakła.
Lit.: B. Królikowski, Znak Wojska Polskiego, Rzeszów 1988, s. 18
(Patrz tablica XXX)

- 527. Tkanina z herbem Polski, Litwy i Rusi oraz napisem „Boże zbaw Polskę”.**
XIX/XX w. 10 000,-

Tkanina (atlas, aksamit, płótno), haft i aplikacje, nici złote, imitacja pereł i kamieni szlachetnych; 112,0 x 79,0 cm

Ręcznie wykonana makata, z dekoracją patriotyczną. W centrum herb Rzeczypospolitej w formie utrwalonej w czasach powstania styczniowego – polski Orzeł, litewska Pogoń oraz ruski Archanioł Michał. Od maja 1863 r. herb stał się godłem Rządu Narodowego, umieszczanym na pieczęciach powstańców. Był symbolem jedności ziem Rzeczypospolitej. Powyżej trójdzielnej tarczy herbowej korona (dekorowana perełkami i barwnymi kamieniami), poniżej na wstędze napis: „Boże zbaw Polskę”. Przetarcia atlasu, ubytki kilku perełek i kamieni, miejscami ubytki nici (oraz niedokończony haft). Doszyte kółka do zawieszania. Bardzo efektowne. **Rzadkie.**

(Patrz tablica XXX)

- 528. Bransoleta.** II poł. XIX w. 600,-

Czarna emalia, srebro, półperełki; średnica 6,0 x 5,0 cm (owal), szerokość 1,0 cm

Bransoleta dwudzielna, połączona zawiaskiem i zamykana na zamek szufladkowy. Strona zewnętrzna dekorowana czarną emalią, na jednej półobręczy ornament wybrany w podłożu (wić roślinna z kwiatkami wysadzonymi półperełkami). Modna w II połowie XIX w. w całej Europie biżuteria żałobna, w Polsce po klęsce powstania styczniowego dodatkowo opatrzona znaczeniem patriotycznym. Wobec zakazu jawnego wyrażania uczuć patriotycznych w ten właśnie sposób manifestowano żal i smutek po klęsce powstania. Niewielkie otarcia emalii, pęknięcia srebrnej obręczy, poza tym stan dobry.

Lit.: M. Gorczyca, Zbiory biżuterii Muzeum Okręgowego w Koninie. Warszawa 1993, s. 50-52.

- 529. Broszka z symbolami Wiary, Nadziei i Miłości.** Po poł. XIX w. 2000,-

Złoto, turkusiki; 3,0 x 1,7 cm

Popularny w II połowie XIX w. symbol religijny, w Polsce wobec niemożności jawnego wyrażania uczuć patriotycznych obdarzony także treściami patriotycznymi. Stan dobry.

(Patrz ilustracja)

- 530. Zestaw 6 nożyków do owoców z symbolami Wiary, Nadziei i Miłości.**
XIX w. 1000,-

Trzonki – srebro pr. 13, ostrza stalowe; długość 19,0 cm

Trzonki dekorowane stylizowanymi liśćmi palmowymi oraz medalionami z symbolami Wiary (krzyż), Nadziei (kotwica) oraz Miłości (serce). Te popularne w XIX w. motywy religijne zyskały na ziemiach polskich po 1863 r. nowe znaczenie – patriotyczne i często pojawiały się jako dekoracja, m.in. czarnej biżuterii. Drobne pęknięcia i odkształcenia srebrnej blaszki, poza tym stan dobry.

- 531. [Medal – twórcom chorału] – „Kornel Ujejski. Józef Nikorowicz. Twórcom chorału Koło Art. Liter. w Krakowie 1893”.** 400,-

Brąz; średnica 4,5 cm

Medal wybitny na cześć poety Kornela Ujejskiego (1823-1897) oraz kompozytora Józefa Nikorowicza (1827-1890), autorów pieśni „Z dymem pożarów”, która towarzyszyła walkom Wiosny Ludów oraz powstania styczniowego, **pełniąc rolę hymnu narodowego**. Na awersie popiersia portretowe twórców oraz ich nazwiska. Na rewersie cytat z pieśni: „Z dymem pożarów, z kurzem krwi bratniej, do Ciebie Panie bije ten głos”. Powyżej wzbijający się do lotu Orzeł, poniżej dedykacja, całość ujęta w wieniec cierniowy. Niewielkie przetarcia, ślady patyny.

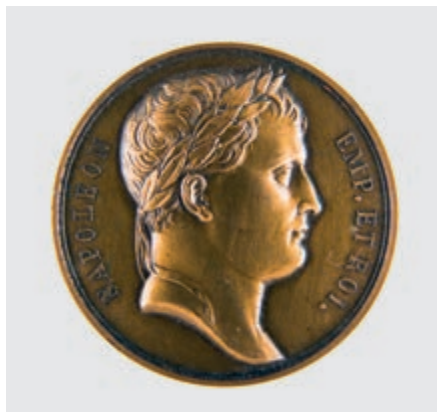
Lit.: Czapski, Katalog medali, t. V, Kraków 1916, s. 57, poz. 10481

(Patrz ilustracja na stronie następczej)

- 532. [Medal – Somosierra] – „Bataille de Somo Sierra”. N. L. A. Brenet, R. V. Jeuffroy.**
Po 1808 r. (bicie współczesne). 300,-



531. Medal na cześć Kornela Ujejskiego. 1893.



532. Medal na cześć Somosierry.

Brąz; średnica 4,0 cm

Oferowany medal wybity został dla upamiętnienia zwycięstwa wojsk francuskich oraz walczących u ich boku Polaków nad wojskami hiszpańskimi w listopadzie 1808 r. w wąwozie Somosierra. Awers: popiersie Napoleona w wieńcu laurowym, dokoła napis: „Napoleon Emp. Et Roi”. Rewers: cesarz jako antyczny wojownik na rydwanie. Poniżej napis: „Bataille de Somo Sierra. L'Inquisition Detruite MDCCC-CVIII”. Medal jest dziełem: Romaina Vincenta Jeuffroy'a (1749-1826) oraz Nicolasa Louisa Antoine'a Breneta (1770-1846). Artyści ci, współpracujący z mennicą pod dyrekcją Denona, stworzyli na początku XIX w. serię medali sławiących Napoleona i jego zwycięstwa. Na rancie grawerowana liczba „1972” oraz „BR” – medal wybity z wykorzystaniem starych matryc ponownie w XX w. Stan dobry. (Patrz ilustracja)

533. [Ludwik Filip ks. Burbon] – Miniatura w medalionie w klasycystycznej oprawie.
 Francja, XVIII w. 8000,-

Gwasz na kości, oprawa srebro i złoto, perełki; owal 3,5 x 3,0 cm

Portret przedstawia młodego Ludwika Filipa ks. Burbon d'Orléans (1747-1793), jednego z najbogatszych ludzi we Francji, niechętnego wobec dworu królewskiego, który poparł rewolucję i przyjął wtedy w celu odróżnienia od panującej dynastii imię Filip, a jako nazwisko „Égalité”. Był Wielkim Mistrzem Łoży Wielkiego Wschodu Francji, mając kontakty z Wielkim Wschodem Polski. Był ojcem króla Ludwika Filipa, którego wnuczka Małgorzata Adelajda Burbon d'Orléans de Nemours poślubiła w 1872 r. Władysława ks. Czartoryskiego. Wizerunek portretowanego zgodny z kilkoma jego portretami z czasów młodości i okresu późniejszego. Zwraca uwagę bogata klasycystyczna oprawa miniatury – pełnoplastyczna kokarda i girlandy liści wykonane ze złota na konstrukcji srebrnej wskazująca na pracownię złotniczą o wysokim poziomie. Urody medalionowi dodaje kilka pereł. Samo zawieszenie na wstążkę ma funkcję zdejmowania, na odwrocie medalionu złota szpilka (aby srebro nie brudziło tkaniny) do noszenia portretu jako broszki. Również na odwrotnej stronie zamontowano pod kryształową szybką wycięty w brązie złożonym ażurowy monogram „LB” (Ludwik Burbon) wraz z puklami włosów na jedwabiu. Piękny przykład XVIII w. sztuki jubilerskiej. Zachowane stare, XIX w. pudełko. Stan bardzo dobry.

(Patrz tablica XXX)

534. [Czartoryscy] – Fotografia ks. Władysława Czartoryskiego (1828-1894), syna Adama Jerzego, działacza politycznego, założyciela Muzeum Czartoryskich i jego żony Małgorzaty Adelajdy ks. de Burbon – d'Orléans, ks. de Nemours (1846-1893).
 800,-



537. Zestaw porcelanowy z herbem Burbonów. XIX/XX w.

Fotografia w ozdobnej mosiężnej ramce z XIX/XX w., z zachowanym oryginalnym, wypukłym szkłem. Para portretowanych wzięła ślub w 1872 r., a ich synem był m.in. Adam Ludwik ks. Czartoryski ordynat na Sieniawie. Stan dobry.

535. [Czartoryscy] – Tłok pieczętny do laku. Francja, II poł. XIX w. 3200,-

Srebro próby 2, kość; długość całkowita 7,5 cm, pole tłoka 1,3 x 1,0 cm
Francuska próba srebra (z głową dzika), stosowana od 1838 r. oraz punce wytwórcy „L(?)T”. W polu tłoka wyryty herb Czartoryskich pod czapką wielkoksiążęcą. Stan dobry.
(Patrz tablica XXX)

536. [Burbonowie] – Tłok pieczętny do tuszu administracji księżnej de Nemours. 1800,-

Mosiądz, rękojeść drewniana; pole tłoka 6,3 x 1,7 cm, długość całkowita 11,5 cm
Tytuł ks. de Nemours posiadał dla odróżnienia od licznych krewnych Ludwik Karol (1814-1896), drugi syn króla Francji Ludwika Filipa z rodu de Burbon d'Orléans. Jego córka Małgorzata Adelajda de Burbon d'Orléans, ks. de Nemours (1846-1893) zaślubiła w 1872 r. Władysława ks. Czartoryskiego, syna ks. Adama Jerzego, polityka i działacza Hotelu Lambert w Paryżu. Na tłoku napis: Service de S. A. R. M. La Duchesse de Nemours. Stan dobry.

537. [Burbonowie] – Zestaw porcelanowy do porannej kawy lub herbaty, zwany we Francji „Égoïste”, sześcioczęściowy, składający się z okrągłej tacy, dzbanka do kawy, dzbanka do herbaty, mlecznika, cukierniczki i talerzyka na croisanta. Francja, Limoges, manufaktura Havilanda, XIX/XXw. 9000,-

Porcelana biała, złocenia; średnica tacy 30,0 cm; wysokość dzbanka do herbaty 11,3 cm, wysokość dzbanka do kawy 13,4 cm, średnica cukiernicy 9,0 cm, wysokość 6,8 cm; wysokość mlecznika 7,0 cm; talerzyk 15,5 x 7,7 cm
Na spodzie znak wytwórni drukowany naszkliwnie. Na licu każdego obiektu wyciskany w porcelanie herb ks. Burbonów pod koroną z pięcioma fleuronami w kształcie lilji, do której mieli prawo wyłącznie

członkowie rodziny królewskiej Burbonów. Rodzina Burbonów wchodziła trzykrotnie w związki małżeńskie z rodziną Czartoryskich (1872, 1927 i 1937). Manufaktura Havilanda, założona w 1842 r., słynęła z dobrej klasy porcelany, a jej odbiorcami byli m.in. Napoleon III, cesarz Japonii, a także prezydent USA. Stan dobry.

(Patrz ilustracja na stronie poprzedniej)

- 538. [Chodkiewiczowie] – Tłok pieczętny** do laku z herbem własnym hr. Chodkiewiczów pod koroną hrabiowską i monogramem „M.C.” XIX/XX w. 3200,-

Brąz złocony, agat szlifowany; pole tłoka 1,8 x 1,5 cm, wys z rączką 7,6 cm.

Wryta w brązie jedna z odmian herbowych używanych przez hr. Chodkiewiczów, występująca w herbarzu Chrzęstkiego. Monogram wskazuje na Mieczysława hr. Chodkiewicza (1876-1933), właściciela klasycystycznego pałacu w Młynowie na Wołyniu. Był on synem Władysława i Julii Ledóchowskiej z pobliskiej Smordwy i prawdopodobnie po matce Ledóchowskiej herbu Szaława w miejsce gryfa w klejnocie umieścił klejnot herbowy Ledóchowskich – rękę z szablą. W XIX w. heraldyce były odnotowane rzadkie przypadki takich odmian, np. u hr. Uruskich. Pałac w Młynowie został ograbiony i zniszczony w czasie wojny polsko-bolszewickiej, a Mieczysław Chodkiewicz przekazał cenne archiwalia sięgające średniowiecza do archiwum w Krakowie, zaś zbiory sztuki do muzeów Krakowa i Lwowa. Stan dobry.

(Patrz ilustracja)

- 539. [Mańkowski Henryk] – Sygnet** z herbem Zaremba pod koroną hrabiowską. 1912 r. 3800,-

Agat dwuwarstwowy, złoto; śr. kamienia 1,8 x 1,4 cm

Wewnątrz obrączki wryta data: „26. III. 1912”. Sygnet należał do prawnuka gen. J. H. Dąbrowskiego, wybitnego kolekcjonera sztuki i numizmatyka, ziemianina wielkopolskiego z Winnej Góry – Henryka hr. Mańkowskiego (1872-1924). Jako jeden z najwybitniejszych numizmatyków swej epoki był w l. 1908-1922 prezesem Towarzystwa Numizmatycznego w Krakowie. Miał bogate zbiory biblioteczne i archiwalne, w tym po swym sławnym pradziadku. Pisał liczne artykuły naukowe. Wryta data to 40. rocznica urodzin Mańkowskiego. Ponieważ herb posiada koronę hrabiowską, a tytuł hrabiowski w rodzinie Mańkowskich był używany na zasadzie primogenitury, oferowany obiekt mógł należeć tylko do właściciela pałacu w Winnej Górze. Drobne przetarcia kamienia, stan dobry.

- 540. [Umiastowska Janina Zofia] – Medalion** z monogramem JSU pod koroną hrabiowską. Rzym(?), pocz XX w. 2400,-

Agat, złoto; 3 x 2 cm

Monogram wiązany ryty na dwuwarstwowym agacie, stosowanym od pocz. XX w. Oprawa złota z uszkiem do zawieszenia. Na obu krawędziach wryte napisy: „Żemłostaw” i „Roma”. Medalion należał do słynnej margrabiny Janiny Zofii Umiastowskiej (1860-1941), z domu Ostroróg Sadowskiej, pochodzącej z Moszczenicy k. Piotrkowa Trybunalskiego, żony litewskiego ziemianina Władysława hr. Umiastowskiego, marszałka pow. trockiego, właściciela pałacu w Żemłostawiu k. Lidy, będącego kopią pałacu w Łazienkach warszawskich. Po śmierci męża hrabina podarowała majątek Uniwersytetowi Wileńskiemu oraz napisała wspomnienia wydane w 1928 r. pod tytułem „Szmat ziemi i życia”. Jako stałe zamieszkanie wybrała Rzym, gdzie utworzyła ze swego majątku do dziś istniejącą polską fundację naukową swego imienia. Za zasługi dla Kościoła Katolickiego otrzymała w 1921 r. od papieża Benedykta XV tytuł margrabiny. Drobne zadrapania, poza tym stan dobry.

(Patrz ilustracja)

- 541. [Międzynarodowe Targi Poznańskie] – Tłok pieczętny** z napisem „Międzynarodowe Targi Poznańskie” oraz z przedstawieniem ratusza w Poznaniu. 2800,-

Stal w formie tłoka do zamontowania w prasie. Śr. tłoka 4 cm.

Wykonany najwcześniej w 1928 r., gdyż w tym roku Targom Poznańskim nadano taką nazwę (lub w okresie następnym kilku lat). Za tym, że jest to obiekt sprzed 1939 r. przemawia fakt, iż przedstawiona podobizna ratusza ma z prawej strony (lewej na stemplu) widoczną parterową przybudówkę,



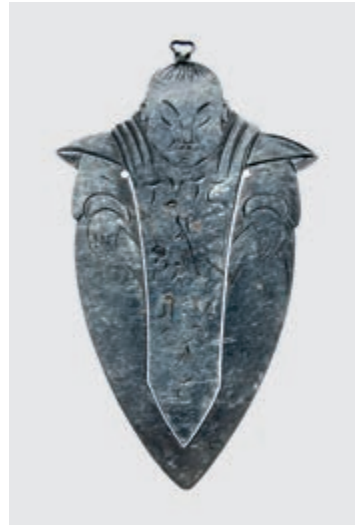
538. Tłok pieczętny z herbem Chodkiewiczów. XIX/XX w.



540. Medalion Janiny Zofii Umiastowskiej. Pocz. XX w.



541. Międzynarodowe Targi Poznańskie. Tłok pieczętny. Po 1928.



543. Zakładka do książki. 4 ćw. XIX w.

usuniętą po 1945 r. Również krój liter jest typowy dla modernizmu polskiego lat 20.-30. XX w. Duży masywny format tłoku wskazuje, że był przeznaczony do wyciskania tzw. pieczęci suchych lub lakowych na dyplomach nadawanych przez MTP. Stan dobry.
(Patrz ilustracja)

542. Nóż do papieru z lupą. Anglia, 1913 r.

700,-

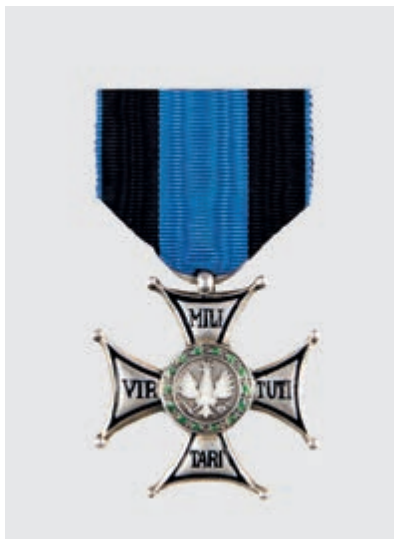
Szylkret, szkło, srebro; długość 33,5 cm, szerokość 3,0 cm

Na srebrnej oprawie angielskie znaki złotnicze: lew kroczący (Sterling), kotwica (Birmingham), znak firmy „C&C” (Albert Cohen & Charles Solomon) oraz „O” (oznaczenie roku – 1913). Ostrze noża z szylkretu, w zwieńczeniu lupa w srebrnej oprawie. Drobne wyszczerbienia ostrza, ślady patyny.

543. Zakładka do książki „Tut ja zasnuł” (Tutaj zasnąłem). Petersburg, 4 ćwierć XIX w.

1200,-

Srebro (próba 84); 8,0 x 4,5 cm



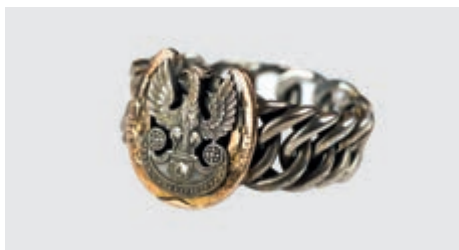
544. Krzyż Virtuti Militari. Przed 1939.



551. Papierošnica srebrna. 1927.



547. Obrączka „Legiony Polskie”. 1914.



548. Sygnet z Orzełkiem legionowym. Lata 20. XX w.



546. Opaska żałobna. 1936.

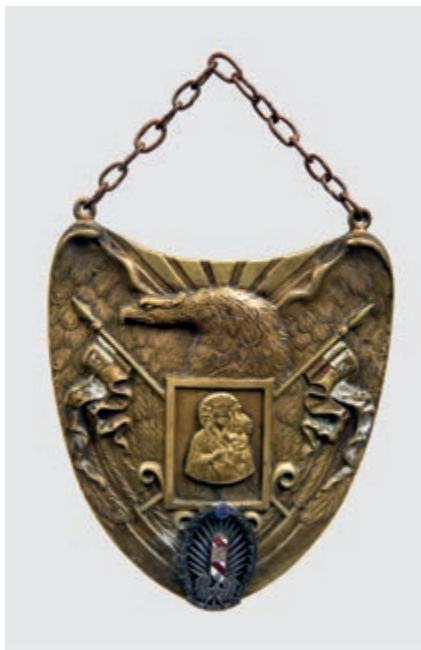
Zakładka do książki w formie wyciętej i zdobionej grawerowaniem blaszki srebrnej, z wycięciami do włożenia między kartki – na odwrocie cechy probiercze Petersburga z 4 ćwierci XIX w. oraz znaki złotnika (monogram GI – Grigorij Iwanow?) oraz późniejszy (BW). Zakładka kształtem i zdobieniem przypomina siedzącego mandaryna, na którego szatach wygrawerowano napis w języku rosyjskim (litery stylizowane na chińskie) – „Tutaj zasnąłem”. Stan dobry.
(Patrz ilustracja na stronie 223)

WOJSKO POLSKIE

- 544. Krzyż Virtuti Militari.** Przed 1939 r. 1500,-
Srebro, emalia; 3,8 x 3,8 cm; wstążka szer. 3,5 cm, dł. 5,5 cm
Krzyż Srebrny, V klasy. Najwyższe polskie odznaczenie wojskowe i najstarsze na świecie nadawane do dziś. Ustanowione w 1792 r. przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego dla uczczenia zwycięstwa w bitwie pod Zieleńcami w obronie Konstytucji 3 Maja. Jego pierwszym kawalerem był książę Józef Poniatowski (patrz poz. 520). Odznaczenie wskrzeszone w II Rzeczpospolitej w 1919 r. Stan dobry.
(Patrz ilustracja)
- 545. [Józef Piłsudski] – Medal „Józef Piłsudski. Twórca Legionów”.** K. Laszczka. 1917 r. 500,-
Cynk; średnica 6,0 cm
Awers: popiersie Marszałka oraz napis: „Józef Piłsudski. Twórca Legionów”. Rewers: rozłożysty dąb w otoku perełkowanym. Poniżej data: „22.VII.917” – data aresztowania i wywiezienia Piłsudskiego do Magdeburga. Sygnowany na rewersie. Medal bity w Wiedniu, autorstwa Konstantego Laszczki (1865-1956), wybitnego rzeźbiarza, profesora i rektora ASP w Krakowie. Przetarcia, poza tym stan dobry. Dołączone etui.
Lit.: J. Strzałkowski, Medale polskie, Warszawa 1981, s. 104, poz. 417
- 546. [Józef Piłsudski] – Opaska żałobna z napisem: „Sercu Marszałka Hołd Matek Polskich”.** Maj 1936 r. 800,-
Tkanina bawełniana, biała; 11,8 x 38,8 cm
Opaska z białej tkaniny z nadrukowanym czarnym napisem: „Sercu Marszałka Hołd Matek Polskich” i dwoma paskami wzdłuż krawędzi. Na odwrocie pieczęta „Stowarzyszenie Rodzin Wojskowych. Zarząd Naczelny” (zatarta). Opaska noszona podczas pogrzebu serca Marszałka Józefa Piłsudskiego i prochów matki w dniu 12 maja 1936 r. na wileńskiej Rossie. Drobne zabrudzenia.
Lit.: Józef Piłsudski. Marszałkowi w hołdzie. Katalog wystawy Muzeum Wojska Polskiego, s. 354, poz. 533, il.
(Patrz ilustracja)
- 547. Obrączka patriotyczna „Legiony Polskie 16.VIII.1914”.** 350,-
Stal, mosiądz; średnica 2,0 cm
Wypukła, żelazna obrączka z grawerowanym napisem: „Legiony Polskie 16.VIII.1914” (data powołania przez Naczelny Komitet Narodowy) oraz nałożonym mosiężnym Orzełkiem. Tego typu biżuteria wykonywana była na zamówienie Departamentu Skarbowego Naczelnego Komitetu Narodowego i służyła na wymianę za złote obrączki ofiarowywane na rzecz Legionów. Stan dobry.
(Patrz ilustracja)
- 548. Sygnet kawaleryjski z Orzełkiem legionowym.** Polska, lata 20. XX w. 900,-
Srebro, złoto; średnica 2,5 cm
Na obrączkę utworzoną z ogniu łańcucha nałożona złota podkowa (z datą „1915”) oraz Orzełek z literą L na tarczy amazonek. Wyrób artystyczny, jednostkowy. Stan bardzo dobry.
(Patrz ilustracja)
- 549. Plakieta „Królowo Korony Polskiej módl się za nami”.** Polska, XIX/XX w. 500,-
Brąz; 20,0 x 14,0 cm



549. Plakietka. XIX/XX w.



550. Ryngraf K.O.P. Lata 30. XX w.

Plakietka patriotyczna z wizerunkiem Matki Boskiej Częstochowskiej, ukazanej ponad tarczą herbową z Orłem, zwieńczoną koroną. W tle panoplia (szabla, kosa, strzelba oraz sztandar) i symbol męczeństwa (palma). Sygnowana monogramem na odwrocie: „J.K.”. Ślady patyny, drobne zabrudzenia. (Patrz ilustracja)

550. Ryngraf Korpusu Ochrony Pogranicza z wizerunkiem Matki Boskiej Częstochowskiej. Okres międzywojenny. 800,-

Mosiądz, emalia; 15,5 x 14,5 cm

Przedstawienie Matki Boskiej Częstochowskiej (z napisem: „Pod Twoją Obronę”), umieszczone na piersiach Orła z rozpostartymi skrzydłami, na tle promieni. Po bokach sztandary (ze śladami malowania). Poniżej wizerunku Madonny zamontowana odznaka pamiątkowa KOP (biało-czerwony słup graniczny z Orłem, na tle promieni, w wieńcu laurowym i napisem: Za służbę graniczną). Ryngraf nie sygnowany, podobny do wyrobów pracowni C. Chojnowskiego w Warszawie. Łańcuszek do zawieszania. Ślady patyny, drobne zabrudzenia.

Lit.: Z. Dunin-Wilczyński, R. Czerniak, Ryngraf polski. Warszawa 2014, s. 88, 169 (ryngrafy o podobnej kompozycji)

(Patrz ilustracja)

551. Papierośnica srebrna – nagroda w Zawodach Konnych 8 p. s. k. 3.V. 1927 r. 1500,-

Srebro, miejscami złocone, emalia; 10,0 x 8,0 x 1,0 cm

Wewnątrz znak wytwórni: „K. i M.” – Krupski, Matulewicz oraz próba srebra (2). Na typową dla okresu międzywojennego giloszowaną dekorację nałożony złożony monogram „B.M.” (w zdobionej emalią ramce), dwa proporcezki oraz faksymile podpisów (alfabetem arabskim). Na drugiej stronie przepleciony monogram „L.B.”(?). Wewnątrz grawerowana dedykacja: „Zawody Konne 8 p. s. k. 3.V.1927”. Typowy przedmiot nagrodowy, z wtórnie nałożoną dekoracją. Przetarcia i ubytki emalii, poza tym stan dobry.

(Patrz ilustracja na stronie 224)